HØJESTERETS DOM
afsagt onsdag den 4. november 2026

Sag 102/2025
(1. afdeling)

Anklagemyndigheden
mod
T
(advokat Solveig Værum Nørgaard, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Viborg den 14. oktober 2024 (4902/2023) og af Vestre Landsrets 5. afdeling den 10. september 2025 (V.L. S-2037-24).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Kurt Rasmussen, Lars Apostoli, Peter Mørk Thomsen og Anne Buhl Bjelke.

Påstande
Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse i overensstemmelse med den i byretten rejste tiltale, dog således at landsrettens bevisresultat (241 uberettigede opslag) lægges til grund. Der nedlægges påstand om bødestraf.

T har påstået stadfæstelse.

Anbringender
Anklagemyndigheden har anført navnlig, at T har misbrugt sin stilling til at foretage en sådan krænkelse af privates eller det offentliges ret, at hun har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155.

T misbrugte således sin adgang til datasystemet SAPA, som hun havde adgang til i kraft af sin ansættelse i X Kommune, til i en periode på godt 5 måneder at foretage 241 uberettigede opslag på familie, venner, bekendte, kolleger og kendte personer alene med det formål at stille sin nysgerrighed om disses private forhold. Herved fik hun adgang til personoplysninger i form af bl.a. personnummer, navn, adresse, alder og civilstand.

Det kan ikke tillægges betydning, at oplysningerne ikke var af følsom karakter og ikke blev videregivet.

Misbruget indebar en krænkelse af de berørte borgeres ret til beskyttelse af deres personoplysninger og var herudover egnet til at svække den tillid, borgerne bør kunne have til offentlige myndigheders uangribelighed og til, at myndighederne behandler de store mængder af oplysninger om borgerne, som de er i besiddelse af, på en forsvarlig måde.

Straffen kan passende fastsættes i niveauet omkring 20 dagbøder á 500 kr.

T har anført navnlig, at de uberettigede opslag ikke udgjorde misbrug af hendes stilling, og at der ikke foreligger en krænkelse af privates ret.

De uberettigede opslag har ikke en sådan grovhed, at det kan betegnes som misbrug af hendes stilling, idet der ikke var tale om følsomme oplysninger, men oplysninger som overvejende kunne være fundet andetsteds. Oplysningerne blev ikke videregivet eller brugt mod de berørte borgere, og de berørte borgere har ikke lidt skade eller været udsat for risiko herfor.

Der foreligger heller ikke en krænkelse af privates ret. For at man kan tale om krænkelse af privates ret, kræver det noget mere, end at der er overtrådt en regel. En krænkelse kræver en egentlig påvirkning af en beskyttet rettighed og ikke blot en handling uden mærkbare konsekvenser.

Ligeledes udgør eventuel mistet generel tillid til systemet ikke en krænkelse af den enkeltes eller det offentliges ret.

En overtrædelse af databeskyttelsesloven udgør alene en konstatering af, at der er tale om overtrædelse af en formel regel, men ændrer ikke ved indholdet af straffelovens § 155.

Ydermere kræves også en vis grovhed, for at man kan tale om en egentlig krænkelse.

Hvis Højesteret finder, at hun er skyldig, bør straffen bortfalde, jf. straffelovens § 80, idet hun som følge af sagen er blevet bortvist fra sin ansættelse hos X Kommune, og da hun nu er uden mulighed for at færdiggøre sin uddannelse til kontorassistent. Subsidiært bør straffen fastsættes til 4-5 dagbøder á 200 kr.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling
T blev den 1. oktober 2022 ansat som administrationselev i X Kommune.

I forbindelse med en stikprøvekontrol på opslag i det kommunale datasystem SAPA konstaterede X Kommune, at T i perioden fra den 9. november 2022 til den 19. april 2023 havde foretaget uberettigede opslag i det kommunale datasystem, hvor hun fik adgang til oplysninger om bl.a. personnummer, navn, adresse, alder og civilstand.

T blev efter en tjenstlig samtale bortvist, og kommunen anmeldte forholdet til politiet. Hun blev tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 155. Der blev ikke rejst tiltale for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne.

T har erkendt, at hun har foretaget 241 uberettigede opslag på venner, familie, bekendte, kolleger og kendte personer, og hun har forklaret, at hun slog navnene op bl.a. af nysgerrighed.

Det er ubestridt, at oplysningerne ikke er videregivet eller på anden måde behandlet af T.

Hun blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 155 af byretten, hvilket blev stadfæstet af landsretten med den begrundelse, at forholdet efter en samlet vurdering ikke indebar en sådan krænkelse af det privates eller det offentliges ret, at hun har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155.

Sagen angår, om forholdet har en sådan grovhed, at T er skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155.

Straffelovens § 155
Misbruger nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes, jf. straffelovens § 155.

Det fremgår af forarbejderne til straffelovens bestemmelse om embedsmisbrug (nu § 155), jf. Straffelovskommissionens betænkning af 9. november 1917, sp. 257, at bestemmelsen fremtræder "som et Supplement til de foregaaende Bestemmelser om Tjenesteforseelser, og det er overladt til Domstolenes Skøn at afgøre, om der i det enkelte Tilfælde kan statueres at foreligge Misbrug."

Højesteret finder, at mindre grove tjenesteforseelser ikke omfattes af straffelovens § 155, og at vurderingen af, om et forhold omfattes af bestemmelsen om embedsmisbrug, må bero på en konkret helhedsvurdering af sagens omstændigheder.

Den konkrete sag
Landsretten har efter en samlet vurdering af oplysningernes karakter og T's forklaring om baggrunden for opslagene i datasystemet, og idet det er ubestridt, at hun ikke har videregivet eller på anden måde behandlet de tilgåede oplysninger, fundet, at der ikke er sket en sådan krænkelse af privates eller det offentliges ret, at hun har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155.

Højesteret tiltræder, at forholdet ikke har en sådan grovhed, at det er omfattet af det strafbare område efter straffelovens § 155.

Højesteret har som følge af tiltalens indhold ikke anledning til at tage stilling til, om der er sket en strafbar overtrædelse af databeskyttelsesreglerne.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.